

پژوهش و سیاست خارجی استرالیا

رضا سیمبر^۱

مقدمه

سیاست خارجی استرالیا مانند سایر کشورها در یک محیط بین‌المللی غیرقابل پیش‌بینی عمل می‌کند. استرالیا معتقد است در سیاست خارجی باید به گذشته‌ها و به نوع خصومت‌ها و اتحادهایش احترام بگذارد. باید با دوستان قدیمیش، دوستان بزرگ و کوچک، دوستان قدرتمند و نیازمند، روابط کارآیی را شکل دهد. اما نکته مهم در این میان، حفظ منافع ملی است و این امر به معنای خلق روابط جدید و توسعه اتحادها براساس منافع مشترک است. امنیت اقتصادی، امنیت مرزی و توانایی بازیگری در راستای ایجاد دنیایی ایمن‌تر همه وابسته به این است که تا چه میزانی استرالیا بتواند یک سیاست خارجی مستقل، پاسخگو و واقع‌گرا را شکل دهد. در اینجا ابتدا به طور خلاصه به موفقیت‌های سیاست خارجی استرالیا اشاره می‌شود و سپس تغییر شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی و چالش‌هایی که فراروی سیاست خارجی استرالیا قرار دارند مورد بحث قرار می‌گیرند تا اهم مواردی که مورد توجه تحقیق و پژوهش در سیاست خارجی این کشور است مورد شناسایی قرار گیرند و سپس مهم‌ترین مراکز پژوهشی در امر سیاست خارجی این کشور معرفی می‌شوند.

۱. دکتر رضا سیمبر، عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان است.

موفقیت‌های سیاست خارجی استرالیا

دولت لیبرال استرالیا که در سال ۱۹۹۶ پس از شکست حزب کارگر در انتخابات به قدرت رسید، در سال ۱۹۹۷ هدف اصلی سیاست خارجی خود را ارتقای وضعیت اقتصادی، امنیت ملی و ارزش‌های استرالیایی اعلام نمود. دولت معتقد است این هدف با روشی واقع‌گرایانه مبتنی برداشتن داده‌های اطلاعاتی کافی، تحقیقات و پژوهش، ذهنی باز و کنکاشگر تحقق می‌یابد. وزیر خارجه استرالیا جمله‌ی مارتین وایت^۱ رنالیست معروف انگلیسی را تکرار می‌کند که "یک وزیر خارجه انتخاب می‌شود و حقوق می‌گیرد تا دنبال تحقق و حفاظت از منافع ملی کشور خودش باشد، نه این که رسالت او نمایندگی از همه نوع بشر باشد."^(۱)

از سال ۱۹۹۷ دولت لیبرال استرالیا از نگرش منحصرآ آسیایی^۲ دولت کارگری پل کیتینگ^۳ به یک نگرش تقدم آسیایی^۴ تغییر جهت داده است. به عبارت دیگر اگر چه تأکید پررنگ آسیایی پل کیتینگ در سیاست خارجی استرالیا مطرح نمی‌باشد، اما در عین حال حوزه آسیا-اقیانوسیه^۵ در ردیف اول توجهات دولت استرالیا قرار دارد. برخی از موفقیت‌های دولت استرالیا در سال‌های اخیر عبارتند از: میانگین رشد اقتصاد داخلی ۳/۸٪ بوده است که یکی از نمونه‌های عالی در سطح جهانی می‌باشد و نرخ سود نیز در پایین‌ترین سطح خود در خلال سی سال گذشته می‌باشد. رشد با ۵۴٪ تصاعد در میزان ارزش کل صادرات این کشور شتاب یافته است و عمده این صادرات با افزایش ۴۵٪ به شرق آسیا بوده است. یک شغل از هر پنج شغل استرالیا وابسته به صادرات است که نشان دهنده عمق وابستگی این کشور به یک سیاست خارجی فعال می‌باشد.^(۲)

دستگاه سیاست خارجی استرالیا شدیداً به دنبال گسترش دور تازه‌ای از مذاکرات

1. Martin Wight

2. Asia- only Focus

3. Paul Keating

4. Asia- First Focus

5. Asia- Pacific Rim

چندجانبه اقتصادی است که در آن منافع این کشور هرچه بیشتر تأمین شود. استرالیا قدم‌های بسیار مهمی برای امضای توافقنامه‌های لازم با کشورهای سنگاپور، تایلند و امریکا در خصوص تجارت آزاد برداشته است و توافقنامه‌های کلان اقتصادی نیز با ژاپن شکل گرفته‌اند. ضمناً استرالیا کوشیده است با نزدیکی بیشتر با گروه کشورهای آسه‌آن^۱ در خلال سال‌های گذشته منافع بیشتری کسب نماید.^(۳)

در زمینه امنیت، دولت استرالیا روابط خود را با بازیگران امنیتی منطقه گسترش داده است. مذاکرات رسمی سیاسی - نظامی با ژاپن، کره، چین و هند شکل گرفته‌اند و مذاکرات سه جانبه با ژاپن و امریکا با ابداع استرالیا انجام شده است. دولت استرالیا تعدادی از ساختارهای جدید منطقه‌ای را بنیان گذاشته است، ساختارهایی که بتوانند پاسخگوی شرایط و موفقیت‌های جدید باشند. مذاکرات سه جانبه با تیمور شرقی^۲ و اندونزی، گروه همکاری منطقه‌ای حوزه اقیانوس هند،^۳ مجمع همکاری شرق آسیا - آمریکای لاتین^۴، گفتمان غرب و جنوب اقیانوسیه^۵ از نمونه‌های این موارد می‌باشند.^(۴)

اما استرالیا در عین حالی که سعی در پیشبرد منافع ملی خود دارد فعالانه به دنبال ارتقای ارزش‌هایی مانند دموکراسی و رعایت حقوق بشر نیز می‌باشد. با ایجاد گفتمان حقوق بشر با چین و ویتنام و همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی در برمه، استرالیا به زعم خود فرصت‌های طلایی را جهت ارتقای دموکراسی در این کشورها به وجود آورده است. استرالیا هم‌اکنون به عنوان عضو جدید به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل^۶ راه یافته است و از آنجا نیز اهداف مشابه را دنبال می‌کند. استرالیا تلاش‌های صلح‌آمیز موفق را جهت ایجاد ثبات و امنیت در منطقه داشته

-
1. ASEAN Countries
  2. East Timor
  3. The Indian Ocean Rim Association Regional Cooperation Forum
  4. The Forum of East Asia-Latin America Forum
  5. The South- West Pacific Dialogue
  6. The UN Commission on Human Rights
-

است که نمونه‌های آن در تیمور شرقی، فیجی و جزایر سلیمان^۱ بوده است. تلاش‌های استرالیا در حوزه جنوب اقیانوسیه باعث شده تا این کشور از موقعیت ممتاز و برجسته‌ای برخوردار گردد. در سطح جهانی و منطقه‌ای، استرالیا بازیگر مهمی در عرصه‌های مختلف مبارزه با تروریسم محسوب می‌شود. این کشور به واسطه ثبات اقتصادی، مرزهای ایمن و منافع مشخص، تصویر مناسبی از خود در صحنه بین‌المللی برجای گذاشته است. در این باره می‌توان به عنوان نمونه به چند موضوع اشاره نمود: در سال ۲۰۰۱ نهادهای آموزشی استرالیا از شخصیت و هشت هزار دانشجو از آسیای جنوب شرقی میزبانی نموده است که در مقام مقایسه با شش سال پیش، بیست و شش درصد افزایش را نشان می‌دهد. از سال ۱۹۹۶، ۷۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی را به خود جلب نموده است که در بین سال‌های ۱۹۹۵-۱۹۹۰ این مقدار ۴۶ میلیارد دلار بوده است. هنوز استرالیا به عنوان کشوری مطلوب و ایده‌آل برای مهاجران در همه نقاط دنیا محسوب می‌شود. استرالیا یکی از جذاب‌ترین کشورها برای جذب توریست است. این موضوع به واسطه برگزاری المپیک سیدنی در سال ۲۰۰۰ شتاب بیشتری گرفته است.^(۵)

طراحان سیاست خارجی استرالیا به دنبال انطباق با شرایط دنیایی هستند که به سرعت تغییر می‌کند. آنان به دنبال پاسخگویی به این پرسش هستند که چگونه این تغییرات می‌تواند بر روی منافع ملی آنان تأثیرگذار باشد. مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشگران دانشگاهی در مراکز علمی، نقش آفرینان مهمی در پاسخ به چنین سؤالاتی هستند در این راستا تغییرات منطقه‌ای مانند تحولات سیاسی عمده در اندونزی، روند کسب استقلال در تیمور شرقی مطرح می‌باشند و همسایگان جنوبی در حوزه اقیانوسیه با چالش‌های عمده سیاسی، اقتصادی و امنیتی دست و پنجه نرم می‌کنند.^(۶)

حوادث ۱۱ سپتامبر نوع ویژه‌ای از تهدید را به اصل حاکمیت و نظم جهانی به منصفه ظهور رسانید، تغییرات بسیار عمده‌ای در روابط امریکا، روسیه و چین رخ داده است و تحولات افغانستان و عراق به شرایط جدیدی در منطقه شکل داده است. تنازعات خاورمیانه هنوز دارای

---

1. Solomon Islands

تأثیرات فرامرزی خود است که می‌تواند دارای آثار عمده منطقه‌ای و بین‌المللی باشد. در زمینه علم و فن‌آوری نیز تحولات بزرگی به وجود آمده است که می‌تواند به مسائل اقتصادی و کاربری‌های تسلیحاتی مرتبط باشد. هنوز دنیا در اولین مراحل انقلاب در زمینه نظامی، فن‌آوری اطلاعاتی در بیوتکنولوژی، علوم مادی و نانو تکنولوژی می‌باشد. اموری که هرکدام باید در عرصه سیاست خارجی مورد مطالعه قرار گیرند.

ایالات متحده آمریکا نیز کشوری محوری در سیاست خارجی استرالیاست چرا که: در سال ۲۰۰۱ آمریکا ۳۴٪ یا به عبارتی بیش از یک سوم از تولید ناخالص داخلی دنیا را به خود اختصاص داده است. هزینه نظامی آمریکا ۴۰۰ میلیارد دلار بوده است یعنی ۶ برابر بازیگر دوم که روسیه باشد با ۶۰ میلیارد دلار و ده برابر چین با ۴۲ میلیارد دلار. در زمینه تحقیق و توسعه نیز آمریکا کشور اول در دنیاست. دولت آمریکا ۲۶۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ در این خصوص هزینه کرده است که از مجموع هزینه‌های ژاپن، آلمان، انگلستان و فرانسه بیشتر است. با توجه به این امر طراحان سیاست خارجی استرالیا با دقت تمام به نحوه روابط و گسترش آن با ایالات متحده آمریکا می‌نگرند و پژوهش‌ها و تحقیقات زیادی را در این باره انجام می‌دهند. (۷)

چالش‌های تعریف شده برای پژوهشگران سیاست خارجی استرالیا

دستگاه سیاست خارجی چالش‌های اصلی فراسو و نیازمند تحقیق و پژوهش را تعریف می‌کند و تحقیقات به مراکز علمی و دانشگاهی مستقل و مختلف واگذار می‌گردد. در این میان مقابله با تروریسم به عنوان چالشی عمده معرفی شده است. تلاش‌های استرالیا باید تلاش‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی باشد. ایده استرالیا این است که جنگ با تروریسم نباید به نبردی بین اسلام و تمدن غرب تبدیل شود. دیپلماسی استرالیا باید به گونه‌ای طراحی شود که تقویت‌کننده رهبران میانه‌روی اسلامی در منطقه باشد. (۸)

ثانیاً استرالیا نیازمند مقابله با چالش‌های موجود در منطقه خود است. منطقه آسیا-

اقیانوسیه جایگاه شش ارتش بزرگ دنیا یعنی چین، امریکا، روسیه، هند، کره شمالی و کره جنوبی است و بعد از خاورمیانه، سه منطقه بحرانی یعنی تنگه تایوان^۱ شبه جزیره کره^۲ و کشمیر در آن وجود دارد. استرالیا می‌کوشد تا از نفوذ خود به عنوان قسمتی از یک تلاش بزرگتر بین‌المللی در راه کاهش تنش‌ها در این جاها استفاده نماید.^(۹)

استرالیا به توسعه روابط خود با آسیا می‌اندیشد. جایی که محل کسب منافع عمده اقتصادی و تأمین امنیت برای این کشور می‌باشد. این منطقه شامل اقیانوس هند و اقیانوس آرام است. از نیوزیلند گرفته تا هندوستان تا شمال آسیا، ژاپن، چین و کره همه برای استرالیا حیاتی می‌باشند. پژوهشگران استرالیایی تشویق می‌شوند تا به تحقیق درباره نحوه گسترش ارتباطات مردمی، استفاده از موقعیت برتر استرالیا در آموزش و شرایط چندفرهنگی آن بپردازند، در این میان اهمیت زیادی به مطالعه درباره چین و اندونزی داده می‌شود.^(۱۰)

سوم این که دولت استرالیا پژوهش‌هایی که درباره مسائل تجاری آن به ویژه با بزرگترین اقتصاد دنیا یعنی امریکا باشد را مورد تشویق قرار می‌دهد. استرالیا به دنبال امضای موافقتنامه‌هایی است که به واسطه آن‌ها موانع تجاری برداشته شده و فرصت‌های سرمایه‌گذاری افزایش یابند.

چهارم، استرالیا مایل است درخصوص چالش‌ها و مشکلات موجود در حوزه اقیانوسیه جنوبی به انحای گوناگون به کشورهای این حوزه کمک کند تا بتوانند از امنیت و ثبات لازم برخوردار باشند. در این میان به شرایط حاکم در گینه جدید^۳ اهمیت و اولویت ویژه‌ای داده می‌شود چراکه شرایط موجود در آن برای استرالیا نگران‌کننده است. در این باره، برنامه‌های کمک اقتصادی و از بین بردن فقر نقش مهمی را ایفا می‌کنند. همکاری مشترک استرالیا و نیوزیلند در سطح منطقه‌ای می‌تواند بسیار نقش‌آفرین باشد.

1. Taiwan Strait
2. Korean Peninsula
3. Papua New Guinea

پنجم، استرالیا اولویت روشنی را برای تحقیق و مطالعه راجع به اتحادیه اروپایی قابل است. نه تنها، تاکنون قسمت‌های عمده‌ای از اروپا به بازار مشترکی با پول رایج واحدی مبدل شده است بلکه رای واحدی نیز در زمینه‌های سیاست خارجی و مسائل امنیتی و دفاعی نیز در حال ظهور است. استرالیا تلاش زیادی دارد تا با تک تک اعضای اتحادیه اروپایی روابط مستحکمی را برقرار کند چراکه دیگر نمی‌تواند تنها به روابط دیرپای خود با انگلستان بسنده کند و نیازمند گسترش این روابط با کشورهای عضو جامعه اروپایی است. باید راهکارهایی تعبیه شود تا روابط تجاری گسترش یافته و موانع از بین بروند.^(۱۱)

ششم، نیاز به پژوهش و تحقیقات بیشتری در خصوص موضوعاتی که امنیت و حاکمیت استرالیا را مورد تهدید قرار می‌دهند مانند قاچاق انسان، پول شویی، قاچاق مواد مخدر، دسترسی به آب سالم، مشکلات زیست محیطی، امنیت دسترسی به منابع انرژی مطمئن، جلوگیری از بیماری‌های خاص مانند ایدز احساس می‌شود، برخی از آمارها می‌تواند توضیح دهنده این مشکلات و چالش‌ها باشد:

- در حالی که هم اکنون برخی از کشورها در حوزه آسیا-اقیانوسیه از کمبود شدید آب رنج می‌برند برخی تخمین می‌زنند که تا سال ۲۰۲۵، دو سوم جمعیت دنیا از کمبود آب رنج خواهند برد.

- کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد،^۱ تخمین می‌زند که ۲۱/۳ میلیون پناهنده و آواره در دنیا وجود دارند. اگر تعداد کارگران غیرقانونی را اضافه کنیم این رقم به صد میلیون نفر خواهد رسید.

- سازمان بین‌المللی مهاجرت^۲ تخمین می‌زند که هر سال چهار میلیون نفر در مرزها قاچاق می‌شوند و قاچاقچیان از این طریق ۱۵ میلیارد دلار کسب می‌نمایند.

-
1. The UN High Commission for Refugees
  2. The International Organization of Migration

- براساس برنامه کنترل مواد مخدر سازمان ملل متحد،^۱ تجارت سالیانه مواد مخدر بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود، رقمی که از مجموع تولید ناخالص داخلی کشورهای اندونزی، مالزی و تایلند بیشتر است.

- در ماه ژوئن سال ۲۰۰۱ تخمین زده شده که ۷/۵ میلیون نفر در حوزه آسیا و اقیانوسیه مبتلا به ایدز می‌باشند.

این آمار تأکید کننده مطالعه و تحقیق بیشتر می‌باشد. در این راستا استرالیا تاکنون دارای نقش راهبردی در زمینه برگزاری کنفرانس‌ها و سمینارهای مربوط به قاچاق انسان و ایدز بوده است.

هفتم، موضوع تکثیر و توسعه سلاح‌های کشتار دسته جمعی، یعنی سلاح‌های شیمیایی، بیولوژیک و هسته‌ای حائز اهمیت می‌باشند، سازمان ملل متحد عرصه خوبی برای مقابله با این چالش‌ها محسوب می‌شود. قرارداد جامع منع آزمایش‌های هسته‌ای^۲ که استرالیا خود در آن نقش مهمی را ایفا نموده است از نمونه‌های بارز می‌باشد.^(۱۲)

و سرانجام این که استرالیایی‌ها هر ساله ۳/۳ میلیون مسافرت به خارج از کشور انجام می‌دهند و این امر نیازمند مدرن نمودن و پیشرفته‌تر کردن نظام کنسولی این کشور است. به طور خلاصه انجام پژوهش در سیاست خارجی استرالیا با تأکیدی که بر حوزه آسیا-اقیانوسیه دارد به دنبال این است که امنیت اقتصادی، امنیت مشاغل و استاندارد زندگی را در این کشور تأمین نماید و طراحی سیاست خارجی به گونه‌ای باشد که هم مسئولیت پذیر و هم پاسخگو عمل نماید.^(۱۳)

مهم‌ترین مراکز تحقیقاتی - پژوهشی استرالیا در زمینه سیاست خارجی

با آنچه گفته شد، متوجه می‌شویم که دغدغه اصلی در سیاست‌گذاری خارجی استرالیا مربوط به حوزه آسیا-اقیانوسیه می‌باشد. اگرچه پس از روی کار آمدن دولت لیبرال در سال ۱۹۹۶

1. The UN Drug Control Program
2. The Comprehensive Test Ban Treaty

سیاست آسیایی دولت کارگر دستخوش تحول شد اما هنوز تاکید اولیه و اصلی به این حوزه می‌باشد. در این حال دولت لیبرال جایگاه ویژه‌ای را برای دولت امریکا و اتحادیه اروپایی در زمینه طراحی و تحقیق سیاست خارجی قابل است.

با این نگرش شاهدیم که عمده مراکز تحقیقاتی در استرالیا با همین صبغه و خصوصیت شکل گرفته‌اند و اولویت آن‌ها انجام تحقیق و پژوهش در زمینه‌های مربوط به آسیا-اقیانوسیه می‌باشد. این مراکز عمدتاً در خارج از حیطه دولت قرار داشته و علی‌الاصول در چارچوب ساختارهای دانشگاهی و علمی به طور مستقل جای می‌گیرند. دولت استرالیا نیز با تعریف مسائل و چالش‌های فراروی سیاست خارجی که به طور خلاصه به آنها اشاره رفت، مهم‌ترین موضوعات مورد نیاز خود را معرفی می‌کند و با دعوت از مراکز علمی و پژوهشی، عناوین تحقیقاتی مطرح شده در این مراکز را مورد پشتیبانی مالی قرار می‌دهد.

دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی که به خوبی با طرح‌های دولتی آشنا هستند و به آنها مرتبط شده‌اند تلاش می‌نمایند با توجه به نیازهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی و فرهنگی استرالیا آن دسته از عناوین تحقیقی را مورد تشویق و حمایت قرار دهند که در رأس اولویت‌های دستگاه سیاست خارجی دولت استرالیا می‌باشند هم دولت و هم دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و تحقیقاتی به طور متقابل توانسته‌اند ارتباطات خود را نهادینه سازند و از توان‌ها و نیازهای یکدیگر به خوبی مطلع باشند. این روند از نیمه اول قرن بیستم کم‌کم شکل گرفته، در نیمه دوم قرن بیستم شدت یافته و به حدی رسیده که امروزه شاهد آن هستیم در این قسمت به معرفی عمده‌ترین مراکز تحقیقاتی و پژوهشی استرالیا در زمینه سیاست خارجی و روابط منطقه‌ای و بین‌المللی که سهم شایسته‌ای را سیاست‌گذاری‌های دولت استرالیا ایفا می‌نمایند، به اختصار اشاره می‌شود.

مرکز مطالعاتی راهبردی و دفاعی^۱

هدف این مرکز توسعه مطالعات در زمینه‌های راهبردی به ویژه موضوعاتی است که

---

1. Strategic and Defence Studies Centre (SDSC)

درباره شرق آسیا و حوزه اقیانوس آرام واقع می‌شود. در این راستا به همسایگی راهبردی استرالیا به جنوب شرقی آسیا و جنوب غربی اقیانوسیه توجه خاص می‌گردد. در واقع این مرکز زیرمجموعه دپارتمان تحقیقاتی مطالعات آسیا و اقیانوسیه دانشگاه ملی استرالیا^۱ می‌باشد. نکته حائز اهمیت این است که فعالیت‌های تحقیقاتی این مرکز و مشارکت در آنها صرفاً به اعضای هیأت علمی دانشگاه محدود نشده است بلکه سایر متخصصان علاقه‌مند، گروه‌های دیپلماتیک و پارلمانی نیز در آن به فعالیت می‌پردازند. تحقیقات این مرکز شامل مطالعه جنبه‌های نظامی، سیاسی، اقتصادی، زیست محیطی و فن‌آوری می‌باشد. جنبه‌هایی که می‌توانند در مباحث راهبردی جایگاه شایسته‌ای را دارا باشند. براساس هدف اعلام شده این مرکز، مسائل راهبردی از یک منظر کلی تر نه تنها شامل کنترل و استفاده از نیروی نظامی می‌باشد بلکه همچنین به مطالعه حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافاتی که ممکن است به خشونت منجر گردد نیز پرداخته می‌شود. می‌توان گفت این مرکز از مهم‌ترین نهادهای تخصصی کشور استرالیا در مباحث پژوهش سیاست خارجی محسوب می‌شود. برنامه‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که اعضای مرکز سخنرانی‌های علمی خود را به طور مرتب به دپارتمان‌های دانشگاه ملی استرالیا، به سایر دانشگاه‌ها و همچنین به دپارتمان‌های مختلف مربوط دولتی ارائه می‌کنند. سمینارها و کنفرانس‌ها به گونه‌ای طراحی می‌شوند که در ارتباط با مسائل حائز اهمیت کشور باشند. دانشکده دفاع استرالیا^۲ شدیداً به کمک و مشاوره علمی این مرکز دربارهٔ دروس و تحقیقات مربوط به مطالعات راهبردی وابسته است. همچنین اعضای این مرکز ارائه‌کنندهٔ توصیه‌های علمی در زمینه مسائل راهبردی به وزارت دفاع^۳ و وزارت خارجه استرالیا^۴ می‌باشند. از آغاز تأسیس این مرکز در سال ۱۹۶۶، محققان زیادی از فرصت‌های مطالعاتی موجود در آن بهره برده‌اند. محققان مهمان از سایر دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی نیز در آن انواع پژوهش‌های مختلف را انجام داده‌اند و در

1. The Australian National University (ANU)
2. The Australian Defence College
3. The Department of Defence
4. The Department of Foreign Affairs and Trade

حال حاضر عمده توجه و تأکید مرکز بر روی موارد زیر است:

- مسائل مربوط به اعتمادسازی^۱ و امنیت در حیطه مشترک استرالیا و همسایگان آن؛

- سیاست دفاعی استرالیا؛

- ارائه توصیه‌های مربوط به سیاست‌گذاری به مدیران ارشد وزارت دفاع استرالیا؛

- تهیه راه کارهای لازم جهت ارتقای وضعیت راهبردی استرالیا در منطقه آسیا-اقیانوسیه.

این مرکز دارای منابع اصلی مطالعاتی در زمینه فعالیت‌های خود می‌باشد، این منابع عمدتاً مطبوعات، نشریات تخصصی مربوط، کتب و اسناد رسمی دولتی می‌باشند. انتشارات مرکز شامل مقالات کانبرا درباره دفاع و استراتژی و همچنین مقالات در حال تکوین^۲ مرکز است که سالیانه ده‌ها مورد از آن منتشر می‌شود.

هدف مرکز هم توسعه مطالعات راهبردی و هم ایجاد نظم لازم برای ارائه توصیه‌های سیاست‌گذارانه به تصمیم‌گیران طراز اول کشور است. این مهم شکل نمی‌گیرد مگر این که مرکز فهم درستی از زمینه‌های تاریخی و چارچوبه فکری موضوعات و مسایل داشته باشد. به این ترتیب می‌تواند با جزئیات بیشتری توصیه‌های خود را به مراکز اجرایی ارایه نماید. این هدف در چهار موضوع کلیدی قابل تحقق است:

۱. تحقیق و تجزیه و تحلیل: این مرکز به عنوان یک مجموعه فکری مستقل درخصوص موضوعات دفاعی و استراتژیک عمل می‌نماید و هدف غایی آن ارتقای مطالعات استراتژیک در استرالیا به ویژه در حوزه آسیا-اقیانوس آرام می‌باشد. متخصصان شاغل در آن هم از دیدگاه ملی و هم از روزنه بین‌المللی به مسایل می‌نگرند. توسعه ابزارهای مفهومی برای تبیین و توضیح شرایط جهانی از ملزومات مورد نظر مرکز می‌باشد.

- آموزش و تعلیم: مرکز تمهید کننده محیط مناسبی برای آموزش و تحقیقات عالی است. عمدتاً آموزش برای مقامات دولت استرالیا و حتی برخی از دولتمردان کشورهای منطقه

---

1. Confidence-building

2. The Canberra Papers on Strategy and Defence and SDSC working papers.

درخصوص تجزیه و تحلیل دفاعی در سطح عالی ارائه می‌گردد. این مرکز در موقعیت بسیار مناسبی قرار دارد تا به طور متقابل از نظرات متخصصان، مسئولان و سیاست‌گزاران وزارت دفاع برای حمایت از برنامه‌های خود گام بردارد.^(۱۴)

مؤسسه تحقیقاتی آسیا و اقیانوسیه^۱

این مؤسسه که در سال ۱۹۸۷ تأسیس یافت، زیر نظر دانشگاه سیدنی استرالیا به فعالیت می‌پردازد. فعالیت‌های تحقیقاتی آن در مقام مشورتی به دنبال بسط همکاری‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و همچنین توسعه منابع انسانی و سازمانی است که بتواند از شبکه‌های ارتباطی بین استرالیا و منطقه آسیا و اقیانوسیه را بیشتر نماید. خدماتی که این مؤسسه ارائه می‌نماید شامل آرایه توصیه‌های تحقیقاتی و استراتژیک، تعلیم و آموزش و روابط عمومی است. با توجه به سابقه دیرینه دانشگاه سیدنی در ایجاد شبکه ارتباطی بانهادهای منطقه‌ای و مقامات اجرایی، این دانشگاه توانسته است در زمینه‌های دولتی - محیط زیست و منابع طبیعی، اصلاحات آموزشی، همکاری‌های بین دولتی، توسعه روستایی و کشاورزی، مدیریت توسعه بین‌المللی، اقتصاد اطلاعاتی و اقتصاد جهانی به ارائه توصیه بپردازد. عمده سازمان‌هایی که این مؤسسه به آنها ارتباط دارد عبارتند از: سازمان کمک‌های انسان‌دوستانه استرالیا^۲، بازار بورس استرالیا^۳، سیتی بانک^۴، دولتی ایالتی تایوان^۵، وزارت مالیه ژاپن^۶، هیأت اجرایی انتقالی سازمان ملل متحد برای تیمور شرقی^۷، دولت محلی شن‌زن^۸ و بانک جهانی^۹.

1. Research Institute for Asia and the Pacific (RIAP)
2. AUSAIP
3. Australian Stock Exchange
4. Citibank
5. Taiwan Provincial Government
6. Japan Ministry of Finance
7. United Nations Transitional Administration for East Timor
8. Shenzhen Municipal Government

این مؤسسه تحقیقاتی در چارچوبه تشکیلاتی دانشگاه سیدنی فعالیت می‌کند و فعالیت‌های خود را به وسیله گروه عمده‌ای از متخصصان با تجربه که در آن دانشگاه هستند، شکل می‌دهد. شبکه‌ای از متخصصان و مطلعان سایر نهادها نیز با این مؤسسه همکاری می‌کنند. این مؤسسه با قابلیت‌های خود جایگاه مناسبی را در اجرای برنامه‌های تحقیقاتی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی پیدا نموده است. عمده مؤسساتی که همکار مؤسسه محسوب می‌شوند عبارتند از: آکادمی علوم اجتماعی چین^{۱۱}، مرکز مطالعات آسیایی دانشگاه هنگ کنگ^{۱۱}، دانشگاه مالایاسی مالزی^{۱۲}، دانشگاه ملی سنگاپور^{۱۳}(۱۵)

مؤسسه آسیای دانشگاه موناش^{۱۴}

این مؤسسه زیر نظر دانشگاه موناش استرالیا عمل می‌کند و از تحقیقات و آموزش راجع به آسیا با همکاری دولت حمایت به عمل می‌آورد. این فعالیت تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف انجام می‌شود که عمده آن را آموزش و انتشارات تشکیل می‌دهد. مؤسسه در سال ۱۹۸۸ تحت عنوان مؤسسه مطالعات معاصر آسیا تأسیس شد و سپس در سال ۱۹۹۲ با عنوان جدید بازسازی گردید. هدف آن بود که مؤسسه توسعه یافته بتواند سطح بسیار گسترده‌ای از فعالیت‌های مربوطه را در دانشگاه تحت پوشش قرار دهد. در ضمن ارتباطات خود را با نهادهای مشابه در استرالیا، آسیا، آمریکا، کانادا و اروپا شکل داده و افزایش بخشید.^(۱۶)

این مؤسسه، همکاری تنگاتنگی با گروه‌های زبان آسیایی در دانشگاه موناش دارد تا امر آموزش و ترویج زبان و فرهنگ مربوط به کشورهای چین، اندونزی، ژاپن و کره در دانشگاه

-
9. The World Bank
  10. Chinese Academy of Social Sciences
  11. Centre for Asia Studies
  12. University of Malaya (Malaysia)
  13. Singapore National University
  14. Monash Asia Institute

ارتقاء یابد. این ارتباط با کتابخانه مطالعات آسیایی دانشگاه موناخ نیز برقرار است. این مؤسسه شامل ۶ مرکز تحقیقاتی است که عبارتند از: مرکز تغذیه و بهداشت حوزه آسیا و اقیانوسیه^۱، مرکز مطالعات چین،^۲ مرکز مطالعات مالزی،^۳ مرکز مطالعات آسیای جنوب شرقی،^۴ مرکز مطالعات ژاپن^۵ و مرکز ملی مطالعات آسیای غربی،^۶ هر کدام از این مراکز فعالیت‌های تخصصی ویژه مربوط به خود را انجام می‌دهند که شامل نظارت علمی بر دانشجویان دوره دکتری، برگزاری سمینارها و کنفرانس‌ها، انجام طرح‌های تحقیقاتی و در نهایت انتشار کتاب‌ها و مقالات علمی است.

مؤسسه آسیایی دانشگاه موناخ طرح‌های تخصصی عمده‌ای مانند طرح کره، تایوان، تحقیق راجع به فرهنگ و فن‌آوری در آسیا و ترتیبات امنیتی منطقه را انجام می‌دهد که گزارش نهایی هر کدام از مقاطع تحقیقات به رئیس مؤسسه گزارش می‌شود. این مؤسسه تاکنون ۲۰۰ عنوان مختلف را منتشر نموده است و متن سخنرانی‌های علمی متخصصان حوزه‌های مختلف را به شکل نوار ویدئویی در اختیار مراکز علمی، وزارت امور خارجه و سایر دستگاه‌های ذینفع قرار می‌دهد. در اینجا به معرفی برخی از مراکز زیرمجموعه این مؤسسه می‌پردازیم.^(۱۷)

الف. مرکز ملی مطالعات آسیای جنوبی^۷

این مرکز در سال ۱۹۹۲ با حمایت وزارت آموزش دولت مشترک المنافع استرالیا^۸ به شکل مستقل تاسیس یافت و در اواخر دهه ۹۰ با بازسازی اصلاحی فعالیت دانشگاه‌ها درباره

1. Asia Pacific Health and Nutrition Centre
2. China Research Centre
3. Centre for Malaysian Studies
4. Centre for Southeast Asia Studies
5. Japanese Studies Centre
6. National Centre for South Asian Studies
7. National Centre for South Asian Studies
8. The Commonwealth Government of Australia's Department of Education

مطالعات آسیایی این مرکز در سال ۲۰۰۱ در مؤسسه آسیای دانشگاه موناش ادغام شد. مرکز سطح گسترده‌ای در فعالیت‌ها را به خود اختصاص داده و تلاش می‌کند تا از نظرات همه متخصصان آسیایی در استرالیا بهره‌مند شود. نکته قابل ذکر این است که جنوب آسیا حدود ¼ جمعیت دنیا را داراست و یکی از بزرگترین بازارهای جهانی محسوب می‌شود. این منطقه شامل هند و پاکستان، سری لانکا، بنگلادش، افغانستان و ایالت‌های هیمالیا و جزایر متعددی است که در شبه جزیره هند قرار دارند، عمده فعالیت‌های این مرکز عبارتند از: نظارت علمی بر رساله‌های کارشناسی ارشد و دکتری؛ برگزاری کارگاه‌های آموزشی؛ شکل دادن به بانک اطلاعاتی درباره متخصصان آسیا؛ ارائه خبرنامه مرکز؛ توصیه و مشاوره‌های تحقیقاتی؛ همکاری پژوهشی با مؤسسات استرالیایی و بین‌المللی؛ برگزاری سمینارها و کنفرانس‌ها راجع به امنیت حوزه آسیا-اقیانوسیه (۱۸).

ب. مرکز مطالعات ژاپن^۱

از سال ۱۹۸۱ پنج دانشگاه شهر ملبورن یعنی دانشگاه لاتروب،^۲ موناش،^۳ ملبورن،^۴ سویین برن^۵ و ویکتوریا^۶ تلاش مشترکی را جهت مطالعات ژاپن با تاسیس این مرکز شکل دادند. در ۱۹۸۹ نهایتاً این مرکز به یکی از زیرمجموعه‌های مؤسسه آسیای دانشگاه موناش مبدل شد و در آوریل ۲۰۰۲ با اختصاص ساختمان کاملی به خود توانست فعالیت‌های خود را بیشتر گسترش دهد. این مرکز تلاش گسترده‌ای را انجام می‌دهد تا از یک بانک اطلاعاتی قوی درباره ژاپن و تحقیقات انجام شده راجع به آن برخوردار باشد تا بتواند مورد استفاده دانشگاهیان و

1. Japanese Studies Centre
2. La Trobe University
3. Monash University
4. The University of Melbourne
5. Swinburne University
6. The Victoria University

سیاست‌گزاران خارجی کشور قرار گیرد. در ضمن مرکز ارائه‌کننده دوره‌های کوتاه مدت راجع به ژاپن و زبان ژاپنی است و از محققان مهمان نیز میزبانی می‌نماید.^(۱۹)

ج. مرکز مطالعات آسیای جنوب شرقی^۱

این مرکز در سال ۱۹۶۴ کمی پس از تأسیس دانشگاه موناخ با توجه به اهمیت منطقه آسیای جنوب شرقی بنیان‌گذاری شد و تاکنون توانسته در زمینه تحقیقاتی پیرامون آسیای جنوب شرقی از شهرتی جهانی برخوردار گردد. متخصصان به نام بین‌المللی به ویژه در زمینه مطالعات اندونزی، کامبوج و مالزی نقش مهمی را در مرکز ایفا نموده‌اند. عمده فعالیت‌های آنان در حیطه مسائل انسان‌شناسی، اقتصاد، آموزش، جغرافی، تاریخ، حقوق، زبان، ادبیات، موسیقی، سیاست و جامعه‌شناسی است.

از اواسط دهه ۶۰ دانشگاه موناخ ۳۰۰ مدرک کارشناسی ارشد و دکتری با عناوین رساله‌های مربوط به آسیای جنوب شرقی صادر نموده است. این فارغ‌التحصیلان که تعداد زیادی از آنها هم‌اکنون دارای مناصب اجرایی مهم آموزشی و پژوهشی در سطح منطقه هستند شبکه ارتباطی مناسبی را برای گسترش فعالیت‌های مرکز به وجود آورده‌اند. یکی از فعالیت‌های قدیمی و معروف مرکز تشکیل سمینارهای هفتگی درباره مسائل منطقه است که توسط اساتید فن برگزار می‌شود.

مرکز تاکنون توانسته است در خلال سال‌ها برگزارکننده سمینارها و کنفرانس‌های عمده و بزرگ و همچنین کارگاه‌های آموزشی کوچکتر باشد. تعداد زیادی از این کنفرانس‌ها و کارگاه‌های آموزشی به مسائل مربوط به اندونزی تخصیص یافته است. هم‌اکنون مرکز به شکل عمده به بررسی مسائل زنان در آسیا همت گماشته است و در موضوعات مختلف صدها عنوان کتاب و مقاله را انتشار داده است. در زمینه‌های اجرایی مشاوره‌ها و توصیه‌های گوناگونی به وزارت خارجه و وزارت دفاع استرالیا ارائه شده است و به شکل عملی مرکز نقش مهمی را در

1. Centre for Southeast Asian Studies

آموزش ناظران بر انتخابات ریاست جمهوری اندونزی در سال ۱۹۹۹ و همه‌پرسی تیمور شرقی ایفا نموده است. (۲۰)

د. مرکز مطالعات مالزی^۱

باتوجه به قدمت پژوهش درباره مالزی این مرکز در سال ۱۹۹۳ در دانشگاه موناش تاسیس یافت. باتوجه به اهمیت آموزش و پژوهش و تحقیق راجع به امور مربوط به مهاجران امور تجاری و اقتصادی، امنیتی و دفاعی بین استرالیا و مالزی این مرکز اهمیت بسیار زیادی را دارا است. در سال ۱۹۹۸ با افتتاح شعبه‌ای از این مرکز در شهر کوالالامپور مالزی نقش آن پررنگتر از گذشته شد این مرکز یکی از سه مرکز مهم مطالعاتی راجع به مالزی در سطح جهانی محسوب می‌شود و هشت هزار نفر از فارغ‌التحصیلان آن توانسته‌اند شبکه ارتباطی قدرتمندی را تشکیل دهند.

این مرکز از انجام تحقیقات مربوط به اساتید، محققان، دانشجویان دکتری حمایت مالی به عمل می‌آورد و درعین حال با سایر گروه‌های آموزشی و مراکز پژوهشی در دانشگاه موناش ارتباط تنگاتنگی را ایجاد می‌نماید. (۲۱)

مرکز چین معاصر^۲

این مرکز در سال ۱۹۷۰ در دانشگاه ملی استرالیا تاسیس شد تا بتواند موضوعات مربوط به چین پس از سال ۱۹۴۹ را مورد پژوهش و ارزیابی قرار دهد. تأکید اصلی در فعالیت‌های آن مسائل اقتصادی و موضوعات سیاسی و قانونی، اجتماعی و انسان‌شناسانه بوده است. این مرکز تلاش زیادی را معطوف به پژوهش و تحقیق در مورد اقتصاد سیاسی جمهوری چین، تایوان و هنگ کنگ نموده است.

-
1. Centre for Malaysian Studies
  2. The Contemporary China Centre
-

هدف مرکز شکل دادن به تحقیقات متمرکز درباره چین هم در داخل دانشگاه ملی استرالیا و هم در کل کشور است. برای نیل به این هدف مرکز سمینارهای مرتب و جلسات بحث و تبادل نظر را تشکیل می‌دهد. هر ساله مرکز طیف وسیعی از اساتید مهمان را میزبانی می‌کند تا مسایل و موضوعات مورد نظر را مورد پژوهش قرار دهند. این مرکز در زمینه انتشارات نیز بسیار فعال است و مجله معروف و بین‌المللی مطالعات چین معاصر^۱ را منتشر می‌نماید. در عین حال مقالات و متن سخنرانی‌ها و کتب نیز توسط مرکز منتشر می‌شود و از لحاظ تشکیلات دانشگاهی این مرکز در گروه تحقیقاتی مطالعاتی آسیا-اقیانوسیه دانشگاه ملی استرالیا^۲ قرار دارد. (۲۲)

مرکز مطالعات صلح و تنازعات^۳

این مرکز در ماه مه ۱۹۹۸ به عنوان یک مرکز آموزشی و پژوهشی در داخل دانشگاه سیدنی تاسیس یافت. هدف اصلی مرکز انجام و ارتقای تحقیقات در مورد دلایل شکل‌گیری تنازعات، راه‌حل‌های آنها و صلح‌سازی است. این مرکز متخصصان مختلف را از گرایش‌های گوناگون گردآوری نموده است و سعی می‌کند تا ابعاد مختلف شکل‌گیری تنازعات را مورد بحث قرار دهد. مرکز دارای بولتن خبری مخصوص به خود است و جایزه صلح سیدنی را با شرایط تعریف شده به افراد واجد شرایط اهدا می‌کند. در عین حال دوره‌های کوتاه مدت و کارگاه‌های آموزشی نیز توسط مرکز برگزار می‌گردد. نتیجه تحقیقات به ویژه در مواردی که از حمایت مالی بخش‌های دولتی برخوردار باشد به آنان منعکس می‌کند. (۲۳)

-
1. International Journal on Contemporary China Studies
  2. Research School of Pacific and Asian Studies
  3. Centre for Peace and Conflict Studies

مرکز مطالعات اسلامی عربی، خاورمیانه و آسیای مرکزی^۱

این مرکز در دانشکده علوم انسانی دانشگاه ملی استرالیا در فوریه ۱۹۹۴ تأسیس یافت و تا اول ژانویه ۱۹۹۹ معروف به مرکز مطالعات آسیای مرکزی و خاورمیانه بود و از آن زمان نام جدید را به خود اختصاص داد. این مرکز با ویژگی‌های فعلی از مراکز منحصر به فرد در استرالیا محسوب می‌شود. اصلی‌ترین مباحث مطرح در این مرکز خاورمیانه، جهان عرب، شمال آفریقا و آسیای مرکزی است. محل استقرار این مرکز در دانشگاه ملی استرالیا در شهر کانبرا می‌باشد. (۲۴)

مرکز مطالعات آسیا^۲

این مرکز در ۱۹۹۱ تحت نظر شورای پژوهشی استرالیا^۳ به منظور انجام تحقیق و پژوهش درباره شرق و جنوب شرقی آسیا در دانشگاه ماردوخ استرالیا واقع در شهر پرث، ایالت غربی^۴ تأسیس یافت. هدف اصلی مرکز این است که استرالیا فهم روشن و مشخصی از موقعیت و پتانسیل‌های خود در محیط آسیایی داشته باشد و چگونه دستگاه سیاست خارجی باید فعالانه در این زمینه فعالیت کند. در این ارتباط مرکز سمینارها و کنفرانس‌های گوناگونی را برپا می‌نماید و به انتشار مقالات منتخب می‌پردازد و طرح‌های تحقیقاتی را به وسیله اساتید عضو مرکز و همچنین اساتید مدعو انجام می‌دهد. (۲۵)

مؤسسه آسیا- استرالیا^۵

این مؤسسه به عنوان یک نهاد مستقل در زمینه سیاست خارجی و روابط بین‌الملل در

1. Centre for Arab and Islamic Studies, the Middle-East and Central Asia
2. Asia Research Centre
3. The Australian Research Council
4. The Murdoch University, Perth, Western Australia
5. The Asia- Australia Institute

دانشگاه نیوساوت ویلز^۱ شهر سیدنی استرالیا عمل می‌کند. این مؤسسه از زمان تأسیس در سال ۱۹۹۰ به دنبال ایجاد طرح‌های تحقیقاتی کاربردی در مناطق مختلف آسیا بوده است و در این راستا کوشیده تا شبکه ارتباطی را با سایر مؤسسات علمی در منطقه به ویژه شرق آسیا ایجاد نماید.

مؤسسه آسیا-استرالیا به دنبال نهادینه کردن ایده‌ها برای آینده شرق آسیاست و براساس قراردادهایی که با دولت استرالیا امضا شده است کوشیده تا بتواند راهگشای مسائل فکری و موضوعی مربوط در زمینه سیاست خارجی و مسائل امنیتی و دفاعی باشد و براساس توصیه‌های ارائه شده استرالیا از جایگاه بهتری در منطقه برخوردار گردد. تلاش می‌شود تا بحران‌های منطقه‌ای پیش‌بینی شوند و راه کارهای پیشگیرانه برای مقابله و جلوگیری از آنها تعبیه شود.

یکی از دلایل تأسیس چنین مؤسسه‌ای، ایجاد گفتگو و کارشناسی در زمینه ایجاد همگرایی منطقه‌ای بوده است تا با همیاسازی زمینه‌های سیاسی، ثبات، امنیت و رفاه اقتصادی در منطقه تامین شود. این مهم با همکاری مؤسسه با دولت، سازمان‌های غیردولتی و دولتی میسر می‌گردد. در عین حال تلاش می‌شود تا به یک تنوری یک دست روابط بین‌الملل که مختص استرالیا باشد، شکل داده شود چرا که این اعتقاد وجود دارد هنوز تنوری روابط بین‌الملل ویژه استرالیا شکل نگرفته است و رهیافت‌های موجود متخذ از تنوری‌های امریکایی-انگلیسی است. در این شرایط به نظر می‌رسد با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک منطقه لازم است تا این رهیافت ویژه به وجود آید و بتواند رهنمون سیاست‌گذاری خارجی کشور باشد.^(۲۶)

مؤسسه مسایل بین‌الملل استرالیا^۲

این مؤسسه به عنوان نهادی مستقل و غیرسیاسی در سال ۱۹۳۲ تأسیس یافت. هدف اصلی آن معرفی شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی مختص به استرالیا بوده است. از فعالیت‌های دیگر

1. The New South Wales University

2. Australian Institute of International Affairs

آن برگزاری کنفرانس‌های سالیانه ملی و موضوعات مطرح بین‌المللی، حمایت مالی از طرح‌ها، سخنرانی‌ها و چاپ کتب و مقالات می‌باشد.

حق عضویت اعضا، کمک‌های اهدایی، یارانه‌های دولتی و کمک برخی مؤسسات دیگر مانند بنیاد راکفلر^۱ و بنیاد فرد^۲ از منابع اصلی مالی محسوب می‌شوند. تاسیس آن با ادغام برخی مؤسسات فعال مشابه در زمینه امور بین‌الملل در هفدهم اوت ۱۹۳۲ میسر شد که دارای ارتباط تنگاتنگی با هم‌تای لندن خود است. در سال ۱۹۳۲ شعب ویکتوریا، کوئینزلند و نیوساوت ویلز وجود داشتند، شعبه کانبرا در ۱۹۳۶ و شعب استرالیا غربی و جنوبی و تازمانیا در ۱۹۴۷ شکل گرفتند. در سال‌های بعد شعبه سرزمین شمالی^۳، شعبه نیوانگلند و کوئینزلند شمالی به مجموعه پیوستند. مجله رسمی مؤسسه، مجله استرالیایی امور بین‌الملل نام دارد که از سال ۱۹۸۹ این نام را به خود اختصاص داده است و از معروفترین نشریات امور بین‌المللی در سطح ملی و جهانی است. (۲۷)

اداره تحقیقات مهاجرت^۴

این اداره در مه ۱۹۸۹ براساس توصیه کمیته پارلمانی استرالیا تاسیس یافت و به عنوان قسمتی از وزارت مهاجرت استرالیا محسوب می‌شود. هدف این مرکز بررسی و تحقیق درباره مهاجران، نوع مهاجران و تأثیرگذاری آنها بر روی استرالیا می‌باشد و مسائل جمعیت‌شناسی مربوط به مهاجران در آن مورد مطالعه قرار می‌گیرند. برگزاری سمینارها و کنفرانس‌ها نیز از اهم وظایف این اداره است و تاکنون کنفرانس‌هایی تحت عنوان افق مهاجرت ملی، تأثیرگذاری اجتماعی مهاجرت و زنان در مهاجرت را برگزار کرده است. این مرکز دارای دو نشریه تحت

1. Rockefeller Foundation
2. Ford Foundation
3. The Northern Territory
4. Bureau of Immigration Research (BIR)

عنوان بولتن اداره تحقیقات مهاجرت^۱ و اخبار روز مهاجرت^۲ است. بودجه این اداره به طور کامل توسط دولت فدرال پرداخت می‌شود.^(۲۸)

مرکز اقیانوس هند برای مطالعات صلح^۳

این مرکز در سال ۱۹۹۰ تأسیس یافت و هدف آن انجام مطالعات و تحقیقات راجع به مسائل گوناگون مطرح در مورد حوزه اقیانوس هند است. مرکز به دنبال تحقیق در مورد راهکارهایی است که توسط آنها موقعیت استرالیا در منطقه متبوع استحکام یابد و صلح، ثبات و امنیت در منطقه برقرار شود. این مرکز زیر نظر دانشگاه وسترن استرالیا^۴ عمل می‌کند.^(۲۹)

نتیجه‌گیری

استرالیا از کشورهای موفق در زمینه تلفیق سیاست‌گذاری خارجی با پژوهش و تحقیق محسوب می‌شود. وزارت خارجه این کشور به طور مداوم با تعریف اولویت‌های خود، چالش‌های فراسو را نیز تبیین می‌کند تا به این ترتیب مراکز تحقیقاتی درون دانشگاهی و خارج از آن با داشتن چارچوبه‌ای مشخص درباره موضوعات تحقیق به فعالیت بپردازند. این امر با حمایت‌های مالی از پژوهش‌های مستقل، رساله‌های دکتری، برگزاری مداوم سمینارها و کنفرانس‌های مشترک و طرح‌های موضوعی امکان‌پذیر می‌گردد.

دولت استرالیا، اخیراً تأکید عمده‌ای را برای طراحی رهیافت مستقل و مختص استرالیا درباره روابط بین‌الملل داشته است. این اعتقاد به وجود آمده است که ساختار رهیافت‌های موجود عمدتاً امریکایی و انگلیسی می‌باشد و در نتیجه نمی‌تواند در بسیاری از موارد با ترجیحات و اولویت‌هایی که در نگرش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی این کشور وجود دارند از

1. Immigration Update
2. The University of Western Australia
3. India Ocean Centre for Peace Studies (IOCPS)
4. The University of Western Australia

کارایی لازم برخوردار باشند. این نیاز به شدت شکل گرفته است که استرالیا نمی‌تواند بدون رهیافت مستقل درباره روابط بین‌الملل منافع ملی خود را به شکل بهینه‌ای تحقق یابد با این رهیافت وزارت خارجه و سایر دستگاه‌های مربوط می‌توانند هرچه بهتر راه کارهای مطلوب را برای پیشبرد منافع این کشور طراحی کنند.

مؤسسات پژوهشی و تحقیقاتی فعال در زمینه سیاست خارجی استرالیا به طور عمده در زمینه موضوعات آسیایی فعال هستند. این امر برخاسته از اولویتی است که دولت این کشور برای منطقه آسیایی قائل می‌باشد. از اواخر دهه ۹۰ میلادی و پس از شکست دولت کارگری نگرش تقدم آسیایی جای نگرش صرفاً آسیایی را گرفته است. به عبارت دیگر، مانند گذشته، حوزه آسیا-اقیانوسیه در رأس اولویت‌های دولت استرالیا قرار دارد.

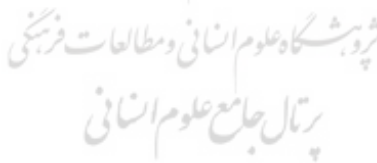
علاوه بر نیاز اعلام شده دولت استرالیا برای طراحی رهیافت مختص این کشور در روابط بین‌الملل سایر موضوعات نیز مورد تأکید در امر پژوهش و تحقیق می‌باشد. از موضوعات مؤکد می‌توان به راه‌های گسترش مذاکرات چندجانبه اقتصادی با کشورهای آسیا-اقیانوسیه، تکوین کنوانسیون‌های لازم برای گسترش تجارت آزاد، بسط همکاری بیشتر با گروه کشورهای آسه‌آن، ارتقای استانداردهای امنیتی به ویژه با همکاری بازیگران منطقه‌ای، انطباق ساختارهای جدید بین‌المللی و منطقه‌ای با شرایط و موقعیت‌های جدید، پیشبرد مذاکرات سه جانبه استرالیا، تیمور شرقی و اندونزی، تعمیق فعالیت‌های مربوط به گروه‌های کاری مانند گروه همکاری منطقه‌ای حوزه اقیانوس هند، مجمع همکاری شرق آسیا-امریکای لاتین، دیالوگ غرب و جنوب اقیانوسیه، ارتقای ارزش‌هایی مانند دموکراسی و حقوق بشر، تأمین فرمول‌های امنیتی برای کشورهای حوزه اقیانوسیه به ویژه تیمور شرقی، فیجی و جزایر سلیمان، مبارزه با تروریسم به شکل قانونمند و ریشه‌ای، گسترش همکاری با ایالات متحده آمریکا و اروپای متحد، جذب سرمایه‌گذاری خارجی بیشتر به ویژه در صنعت گردش‌گری، پیشبرد همکاری‌های آموزشی و پژوهشی به ویژه با کشورهای آسیایی، انطباق سیاست خارجی استرالیا با مراحل انقلاب در زمینه نظامی، فن‌آوری اطلاعاتی و بیوتکنولوژی و نانو تکنولوژی، گسترش روابط با ژاپن و بررسی چالش‌های فراسوی امنیت و حاکمیت استرالیا، اشاره نمود.

یادداشت‌ها

1. Alexander Downer, Advancing the National Interests: Australia's Foreign Policy Challenges, www.australianpolitics.com/news/2002/05/02, p. 2.
2. *Ibid.* pp. 3-4.
3. *Ibid.* p. 5.
4. Rupert Murdoch, AC, Australia and its Allies, www.Australia.com/Asia. 2002/4/24. pp. 2-5.
5. Alexander Downer, *op. cit.*, p. 6-7.
6. Paul Keating, John Curtin's World and Ours, www.australianpolitics.com/executive/keating/2002/07/05. pp. 3-9.
7. Alexander Downer, *op. cit.*, pp. 8-9
8. *Ibid.* p. 10.
9. Elements of Australian Foreign Policy, www.australianpolitic.com/foreign/elements/2002/11/16
10. Alexander Downer, Australia and Asia, www.australia.com/Asia. 2002/04/24, pp. 2-7.
11. Alexander Downer, Australia and Asia, Traders and Partners, www.australia.com/Asia. 2002/04/24.
12. Alexander Downer, Advancing the National Interests: Australia's Foreign Policy Challenges, *op. cit.*, pp. 9-10.
13. *Ibid.*
14. www.rspas.anu.edu.au/sdsc/aboutus.html. pp. 1-7.

15. www.rspas.anu.edu.au. pp. 1-3.
16. Alan J. Day, *Think Tanks: An International Directory* Longman, London, 1998, pp. 27-28.
17. *Ibid.*
18. www.arts.monash.edu.au/mai/ncsas/index.html, p. 1.
19. www.arts.monash.edu.au/jsc/index.html, pp. 1-2.
20. www.arts.monash.edu.au/mai/cseas/index.html, pp. 1-2.
21. www.arts.monash.edu.au/mai/cms/index.html, p. 1.
22. <http://rspas.anu.edu.au/ccc/pp.1-3>.
23. www.arts.usyd.edu.au/departs/cpacs/cpacmain.htm. pp. 1-2.
24. www.arts.anu.edu.au/cais/splash.html. pp. 1-2.
25. www.arc.murdoch.edu.au/aboutus.html. pp. 1-3.
26. www.aai.unsw.edu.au/visitors/about.htm. pp. 1-5.
27. Alan J. Day. *op.cit.*, pp. 29-30.
28. *Ibid.*, p. 31.
29. *Ibid.*, p. 32.

پښتونستان کالوون انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی